

Udvalget foreslår på denne baggrund, at adgangen til at beskikke en særlig værge for voksne, der ikke er under værgemål, fremover alene omfatter de situationer, hvor en person er forhindret i at varetage sine anliggender på grund af fravær. Skyldes forhindringen sygdom, kan værgemål efter lovforslagets § 5 anvendes.

Lovforslaget er udformet i overensstemmelse hermed.

12.2.3. Testamentsværger

Der er efter udvalgets opfattelse ikke grundlag for at bevare en arveladers ret til efter den gældende regel i myndighedslovens § 62 ved testamente at udpege en testamentsværge, idet denne adgang stort set ikke længere benyttes. Hertil kommer, at et system, hvorefter der samtidig kan være to værger, en testamentsværge og en anden værge, der skal tage sig af hver sine aktiver, kan være uhensigtsmæssigt og give anledning til misforståelser.

Såfremt en testator ønsker, at en bestemt person beskikkes som den umyndiges værge, kan arveladeren i sit testamente i stedet tilkendegive sit ønske herom, således at denne tilkendegivelse kan indgå i statsamtets overvejelser under en eventuel værgebeskikkelsessag. Udvalget har ikke fundet lovregulering af sådanne tilkendegivelser nødvendig.

Justitsministeriet er enig i udvalgets overvejelser om testamentsværger, og en bestemmelse til afløsning af reglen i myndighedslovens § 62 er derfor ikke medtaget i lovforslaget.

I lovforslagets § 55 findes en bestemmelse om en overgangsordning for allerede etablerede testamentsværgemål. Bestemmelsen, der er udformet i overensstemmelse med udvalgets forslag, indebærer, at iværksatte testamentsværgemål fortsætter efter den hidtidige lovgivning, mens testamentariske bestemmelser om testamentsværger, der endnu ikke er blevet aktuelle, fremover må betragtes som en hensigts erklæring under en eventuel værgebeskikkelsessag.

12.2.4. Behandlingen af sager vedrørende særlige værgemål og retsstillingen under disse værgemål

Det foreslås, at beskikkelse af særlige værger i overensstemmelse med de gældende regler om beskikkelse af særlige værger og hovedreglen i dette lovforslag om andre værgemål skal foretages af statsamtet. I forhold til gældende ret indebærer lovforslaget en ændring af den stedlige kompetence, idet det forekommer praktisk, at det er statsamtet, hvor den, som skal have beskikket en værge, bor, der udpeger en særlig værge, i stedet for som nu statsamtet på det sted, hvor hvervet skal udføres.

Den særlige værges opgave er – ligesom for de øvrige værgemål – at varetage interesserne for den, der er under værgemål, og værgen skal herunder, i det omfang dette kan lade sig gøre, rådføre sig med den, der under værgemål, før der træffes beslutning i vig-

tigere anliggender. Forslagets bestemmelser om retsvirkningerne af særlige værgemål svarer i øvrigt i det væsentlige til de nugældende regler om retsstillingen under særlige værgemål.

13. Ikrafttræden og overgangsbestemmelser

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. januar 1997, idet det af hensyn til aflæggelsen af værgemålsregnskaber er mest hensigtsmæssigt, at loven får virkning fra et årsskifte. Der skal endvidere være et sådant tidsrum mellem lovens vedtagelse og dens ikrafttræden, at det er muligt at udarbejde det ret omfattende administrative regelsæt, som skal regulere værgens pligter, formuens anbringelse m.v. i detaljer.

Overgangsregler er nødvendige bl.a. af hensyn til de sager om værgemål, der verserer ved lovens ikrafttræden, og for at fastlægge de regler, som skal gælde for umyndiggørelse og lavværgemål, der er iværksat efter de hidtil gældende regler.

Det foreslås, at loven får virkning både for behandlingen af igangværende sager og for værgemål, som er iværksat efter de gældende regler, således at de nye regler i værgemålsloven som udgangspunkt straks finder anvendelse. Dette er hensigtsmæssigt for at undgå, at man gennem længere tid skal arbejde med to regelsæt, der gælder for henholdsvis afgørelser om værgemål truffet før og efter lovens ikrafttræden.

14. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

Det er meget vanskeligt at forudse, hvilket omfang stigningen i antallet af værgemålsager vil få ved en gennemførelse af de foreslåede mere smidige regler om værgemål. Udvalget har i betænkningen antaget, at antallet af nye værgemålsager vil stige fra i dag omkring 700 årligt til mellem 1.700 og 2.800 årligt. Udvalget anslår samlet, at der i løbet af få år vil være mindst mellem 10.000 og 15.000 voksne, der er under værgemål, mens det anslås, at der i dag er ca. 4.000 voksne, der er umyndiggjort eller under lavværgemål.

Statsamtene vil blive påført merudgifter som følge af, at statsamtene fremover som et nyt arbejdsområde skal behandle alle sager om nye værgemål efter § 5 og § 7 og ændringsager efter § 9. Endvidere vil stigningen i antallet af sager medføre en forøgelse af arbejdet med tilsynet med værgemål. Det skønnes, at merudgifterne i årene 1997-2000 udgør henholdsvis 5,3 mio. kr. (lønsum 4,5 mio. kr.), 6,1 mio. kr. (lønsum 5,2 mio. kr.), 6,8 mio. kr. (lønsum 5,6 mio. kr.) og 7,6 mio. kr. (lønsum 6,3 mio. kr.). Der er i den forbindelse forudsat en udvidelse af statsamtene med 8 årsvæk i det første år efter lovens gennemførelse. Antallet af årsværk vil i år 2000 være steget til 14. Endvidere er indeholdt skønnede udgifter til lægeerklæringer og statsamternes udgifter i forbindelse